

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

2:a årg.

Den 23 December 1900

N:r 13

Atergifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Julklockan*. Poem af —gh. *Beethoven* (med 3 porträtt). *Sommarmusik*. För HVAR 8 DAG af Karl-Erik Forslund. "*Sophies Minde*", *konungens norska jubileumsgåfva* (med 2 illustrationer). *Kronprinsen-regentens besök i Örebro* (med 4 illustrationer). *Fragment från en välgörenhetsfäst* (med 5 illustrationer). *Från Vadstenas 500-årsjubileum* (med 1 illustration). *Öfersvämningarne i Rom* (med 2 illustrationer). *Det nya expeditionssystemet vid R.kstelefon* (med 4 illustrationer). *Värvingen*. En julhistoria af Richard Harding Davis. *Veckans porträttagalleri* (med 4 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Teckn. af Y. Rasmussen, Göteborg.

Julklockan.

Nittonhundra år din klang
Dallrat genom världen:
först för trenne blott du sang,
Nu du vida bär den
Som en frälsning,
fridens kärlekshälsning.

Ring nu öfver vänsta land
Appå denna jorden
Bort all strid och oros brand
från den gamla Norden.
Ring in julen,
Bort ring dagen mulen!

Tränge dina toners malm
Till hvart bundet sinne,
Drifve ut den ledans kvalm
Som där tynger inne.
Djupt de tränge,
Dallre varmt och länge.

Intet kan som din musik,
Underbara klocka,
Göra hvarje hydda rik,
fram det goda locka!
Ljud nu vida,
Millioner bida!

BEETHOVEN.

För HVAR 8 DAG af KARL VALENTIN.

Etthundratrettio år hafva förlutit sedan Ludvig van Beethoven den 17 december 1770 föddes till världen. I vår tid hafva hans tonsättningar allt mer blifvit spridda, kända och älskade och äfven i Sverige har det liksom i Tyskland och Österrike börjat blifva sed att högtidlighålla minnet af hans födelse- och dödsdag genom uppförandet af hans verk.

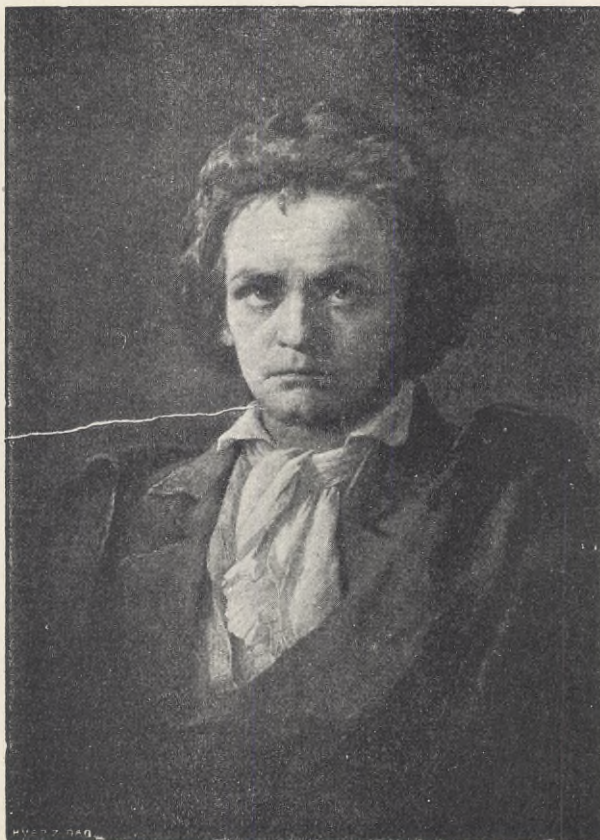
HVAR 8 DAG har äfven genom införandet af en afbildning af Beethoven, velat framkalla mästartarens bild inför sina läsare. De idealiserade afbildningar af Beethoven, som utgöra flertalet af de i vår tid gängse, stämma mindre noggrannt öfverens med de bildliga framställningar och skildringar, som härstamma från hans samtida. De följande raderna afse endast att gifva några antydningar om skildringarne af hans yttre samt om hans personlighet.

* * *

Den tidigaste afbildning af Beethoven som finnes i behåll är en silhouett, återgifven i Wegeler och Ries' biografiska notiser och framställande Beethoven vid omkring nitton års ålder med stångpiska och med jabot i bröstet. Vid denna tid bar han, när han var i tjänstgöring, det kurfurstliga kapellets röda, rikt guldbroderade uniform, och det berättas att han, när han som hofmusiker var fästklädd, tog sig särdeles prydlig ut i sin gröna frack, i gröna korta benkläder, svarta eller hvita silkestrumpor, skor med rosetter och blommig sidenväst, därtill omsorgsfullt friserad med stångpiska i nacken samt med värja vid sidan och hatten under armen. Men redan från denna tid förekomma skildringar som därjämte framhålla hans mörka ansiktsfärg — hvilken gaf anledning till att han fick öknamnet »spanjoren» — hans framåtlutande gång, hans stora hufvud och korta hals, hans breda, kraftiga men undersätsiga figur.

Ty Beethoven var liten till växten liksom så många af de tyska musikerna: Mozart, Weber, Wagner eller Bülow.

När han närmade sig trettioåret blef hans utseende mera mörkt och vildt, hans hår mera oordnad, hans dräkt mera världslosad, och när han visade sig i furst Lichnowski's hus, lär han hafva bildat en sällsam kontrast mot sina båda kolleger Haydn och Salieri, hvilka, redan till åren komna, suto i soffan prydliga och sirliga, båda klädda efter sista modet.

(Efter tafla af L. Vogel). LUDVIG van BEETHOVEN.

Men ännu hade han kvar all sin spänstighet och kraftfullhet, och det finnes ett vittnesbörd här om äfven af en framstående svensk man, nämligen skalden Atterbom, som år 1819 såg honom dirigera i Wien. Han skildrar till att börja med Beethovens yttre. »Mannen är kort till växten», säger han, »men starkt byggd; djupsinniga, melankoliska ögon; en hög, väldig panna; ett ansikte, i hvilket numera inga spår kunna läsas af lefnadsglädje». Han omnämner därefter Beethovens döfhet, som gör att han helst lefver i den strängaste enslighet och säger sällan ett ord och berättar att »man säger, hvad jag gärna tror, att han i sinne lag och karaktär är

hjärtlig, redlig, oegennyttlig och kraftfull». Och Atterbom fortsätter: »Han dirigerade själf den konsert, där jag såg honom. — — — Han stod liksom på en isolerad ö och dirigerade med sällsamma åtbörder — så till exempel kommenderade han pianissimo därmed att han sänkte sig med böjda knän och nedåt sträckta armar mot golvet, och vid fortissimo åter flög han som en afskjuten elastisk båge upp i höjden, blef en half gång längre och slog ut armarne ifrån sig; mellan båda dessa extremer bibehöll han en ömsom uppåt ömsom nedåt sväfvande ställning — sina dunkla dämoniska harmoniers utflykt i de öfriga människornas värld.»

BEETHOVEN

Efter Lysers samtida teckning.

Allt efter som åren gå, så gråna sorgerna hans hår och böja hans rygg, tänkandet fårar hans panna, sjukdomen tär hans kind. Och vid tiden för nionde symfoniens uppförande (1824) skildras han af samtida som en kung Lear, med det gråa håret stående rätt upp eller liggande i oordnade testar öfver den breda, hvällda pannan, munnen har en ädel form och de blixtrande ögonen lysa fram i det koppärriga ansiktet under rynkade, buskiga ögonbryn. Ty ögat har kvar sin glöd, tanken sin friskhet och sinnet sin spänstighet. Förgäfves söker han dock uppfånga yttre ljud — de sönderprungna strängarna på hans flygel bära vittne om huru han misshandlat dess tangenter för att om möjligt ännu förnimma en klang eller kunna kontrollera en harmonikombination. Men allt under det att döfheten tilltager, ökas också det inre hörandets styrka och växer skaparkraften.

När han går på Wiens gator, sådan som Lyser framställt honom i sin teckning, försänkt i tankar och fantasier, stanna spatsergångarne vördnadsfullt men undrande betraktande mästartens egenomliga företeelse. Vanligtvis ger han ej akt på något kring sig men det händer någon gång, då en grupp unga flickor stanna under utropet: »Där kommer Beethoven» — namnet uttalades i Wien med tonvigten på andra stafvelsen — att denne lägger märke till dem, lyfter upp sin lorgnett och kastar en blick på dem och nickar vänligt innan han fortsätter.

Vid läsningen af Beethovens testamente eller utdrag ur hans samtal eller enstaka af honom nedskrifna tankar får man det intrycket att han var en djupt olycklig man. Visserligen ägde han goda, trofasta vänner och många beundrare, och i deras krets framförallt framträdde ofta den humo-

ristiska sidan af hans lynne, yttrande sig i infall och ordlekar. Men dessemellan framträdde, isynnerhet när han var öfveransträngd af produktion eller när det gick honom emot, en djup melankoli, och då kände han sig också olycklig och ensam. Då hörsel förmågan alltmera aftog kände han detta nästan som en förödmjukelse och, likt ett säradt vilddjur, gömde han sig helst för människornas blickar. Men han hade den ensammes styrka och själf förtroende. Och huru än motgångarne tyngde honom eller de hastiga bekymren plågade honom, krossade illusioner, otack och familjekonflikter fördystrade hans stämning, reste han sig dock alltid på nytt till nya ansatser, buren af tron på skönheten af sin konst, medveten om sin begåfning och uppfylld af sin mission att tala till människornas hjärtan. Som enstaka solstrålar framstå den framgång, det erkännande, den beundran och tacksamhet som hans tonsättningar vunno samt de glimtar af kärlek som föllo i hans lif, men hvilka genom omständigheternas makt och icke utan förvållande från hans sida — genom hans lätt eldfångda hjärta och i denna punkt ombytliga sinnelag — alla slockna utan att Hymens fackla tändes för honom.

Ensam gick han sin väg framåt, oafslätligt sträfvande efter att bättra och höja sig som människa och förkofra sig som konstnär. Hans andliga öfverlägsenhet, manliga karaktär och själfständiga personlighet förskaffade honom vida kretsars aktning och bidrog ock till att häfva de sociala fördomar, under hvilka musikerna länge haft att lida. Vål kunde en och annan le åt drömmarens tankspriddhet eller enstöringens egenomligheter, och väl kunde djärfheten och nyheten i hans skapelser komma mången att ruska på hufvudet. Men till sist besegrades alla genom fulländningen och storheten i hans tonsättningar, hvilka numera verka på oss med den tjugusande kraften hos en improvisation och med den imponerande klarheten hos antikens förnämsta skulpturverk.

Vid 19 års ålder. Den tidigaste afbildning som finnes af Beethoven.

Det är också i hans tonsättningar som vi hafva att fördjupa oss, om bilden af Beethoven klart skall träda oss till mötes.

SOMMARMUSIK.

För HVAR 8 DAG af KARL-ERIK FORSSLUND.

En sommarnatt, full af ljum doft, full af ljus! Det kom en gubbe vandrande på landsvägen, som drog fram på slutningen öfver sjön, genom dungar af hvitstammiga björkar — luften lyste blåhvit genom deras tunna, prickiga löfslöjor — mellan svartvioletta trädesåkrar och blomliga ängsmattor. Man kunde nästan se, hur ängorna stego från nattvioler och brudsporrar i hagarna och från gräs och klöfver på ängarna, stego och smälte samman och böljade öfver marken som ett lätt lager af blå rök i vindstilla.

Gubben var mycket gammal. Han stappade fram med en krycka under ena armen och en grof påk i andra handen; rinnande röda ögon, som han alltemellan knep ihop mot det starka sommarnatts-ljuset, rinnande tunn näsa, ett smalt och insjunket streck till mun, med bägge ändarna nedåtböjda — allt i ett brunskrupet ansikte, fullristadt med fåror och tecken som en urgammal björkstam i en herrgårdspark med årtal och namn.

Kroppen, som egentligen bara var ett knakande benrangel med torr och skrynkligt skinn fastklibbadt vid knotorna, var höljdt i dåligt hopfästade trasor, och håret fladdrade kring den böjda nacken i hvitgula testar, hopsmetade af smuts och svett.

En sommarnatt, full af mild musik!

Wessmans vatten låg och grolade mellan de lummiga stränderna, kinkade sakta på stenarna och gled skvalpande öfver sandbotten i vikarna. En taltrast satt på Storgårdsnäset och spelte, än en ljudlig, ekande fanfar, än en lång, trånsjuk drill; i en rågåker nere i dalen gick kornknarrn och drog sin entoniga längtanslåt, en nattskärria flög förbi med ett svagt sjungande hvin; ur hagar och skogar rundtom sjön ljöd ett oafbrutet, dämpadt klockspel af skällor, och själfva luften låg och småsjöng för sig själf öfver de gröna sluttningarne och de blåa bergen.

Och fram vandrade gubben på landsvägen, käppen och kryckan klampade och benrangel knakade. Han kände ingen doft längre, och ej ett ljud hörde han; han såg mot marken och knep ihop ögonen, den ljusa skymningen gjorde ondt. Och han gick och tänkte på att lägga sig någonstans i diket bredvid vägen och bli kvar där, det tjänste just ingenting till att traska omkring så här längre på denna gamla mörka, jämmerfyllda jord.

Han stannade och såg sig omkring; där växte al och vide på dikeskanterna, stora täta buskar med mörka gömslen inunder. Det var en lämplig plats, en riktigt treflig grafplats, här skulle han få ro i grafven och ligga mjukt och skyddadt och skönt. Han kröp ner, gjorde sig ett bolster af gräs och en hufvudkudde af mossa, bredde öfver sig några täta kvistar och låg och väntade på den långa, djupa sömnen.

Den skulle nog ej dröja länge; han tyckte sig redan känna hur en domning smög sig fram genom lemmarna, långsamt men säkert. Den började i fötterna — det var ju också de som haft det knogigast här i jämmerdalen och voro värst åtgångna, så att säga. Det kändes först som en kort värk, men när den upphörde var det alldeles som om fötterna helt och hållet tvinade bort och försvunno. Så spred det sig sakta uppåt, värken först och domningen efteråt; nu dunstade de gamla stela benen bort — nu hade det hunnit ända till midjan — nu drogos hjärtat och lungorna samman som i kramp, för att strax efter blåsas

upp som af en bälg; de pöste och vidgades, liksom fälda af varm luft, det gick så underligt lätt att andas, och han kände sig liksom lyftad uppåt, som om hjärtat och lungorna blifvit skyar hvilka buro honom. Och när värken gled in i armarnas muskler och märg, domnade de ej bort som den öfriga kroppen utan undergingo en sällsam förvandling — krömpo, plattades till, bekläddes med skinande hvita fjädrar.

Och han såg plötsligt sig själf som en ängel i det gamla kyrktaket därhemma; en sådan ängel af bara hufvud och vingar — ett guldlockigt hufvud med rosenröda kinder och blåa ögon och ett par hvita kycklingvingar under hakan — hvilken sväfvade bland svällande ulltappar till skyar i kyrktaket blåmalade himlahvalf.

Han måste nästan småskratta där han låg och sväfvade uppåt genom den ljusmättade luften — ljuset gjorde inte ondt i ögonen längre. Ändå blef det starkare och starkare, och allt lättare och snabbare steg han, som en bubbla stiger genom klart vatten upp mot ljusa luften. Han skönjde otydligt ett vimmel af strålande hvita väsen däruppe, de blefvo till änglahufvuden med vingar under hakan som han, bland pösande skyar, och han hörde musik, skön himlamusik från harpor och gitarrar, dämpad genom afståndet men allt starkare ju högre han steg.

Han låg och lyssnade och skrattade; det var längesedan han haft något att skratta åt och ändå längre sen han haft hörsel för sång och musik. Och en sådan musik — allt högre och högre klang den, allt klarare och gladare. Det var spelmän som kunde konsten det där! Han hörde i början endast själfva takten, men det var en munter takt, rask och säker; det skulle gå att vandra efter den, och att dansa sen! Men han måste skratta igen, han hade ju inte mer några ben att vandra eller dansa med, han kunde endast vinka med vingarna i samma takt, och det gjorde han. Småningom började äfven melodin höras, i förstene endast en lösryckt bit högt i diskanten då och då, men de blefvo allt längre och slutligen ljöd hela melodin, en yr marsch med långa löpningar och hvirflande drillar.

Det kunde inte vara långt kvar nu, så stark och fulltonig som musiken ljöd. Änglagubben blef allt raskare med vingarna och grolade med, ty han kände igen den marschen, hade hört den många gånger; när mindes han inte, endast att det var mycket längesen, liksom i ett annat lif för flera hundra år sen, tyckte han. Han kom ändå ihåg den från början till slut och stämde in med allt högre röst — en gammal gnällig och sprucken röst som inte passade riktigt till änglaanletet, men det skulle nog ta sig, den hade ju inte användts till sång på långliga tider. Den öfverröstades också snart af himlamusiken; och plötsligt kom denna brusande öfver honom så mäktig och full att han med ens sjönk samman — sjönk med slutna ögon och hängande vingar, sjönk som en sten i hissande fart genom den bländande ljusfyllda luften.

När han vaknade ur svindeln och slog upp ögonen, befann han sig fortfarande i sin gröna graf. Några vingar under hakan hade han inte, inte rosenkinder eller gyllene lockar häller; och sina gamla ben hade han ingalunda mistat, hvar-

SOMMARMUSIK

ken de eller gikten hade på något sätt dunstat bort, det var bara falska drömmar alltihop.

Men hvad som var värklighet, det var musiken. Den kom uppifrån landsvägen och nalkades snabbt; och det var en vandringsstrall i rask och pojkspänstig marschtakt, en gammal gånglåt som man skulle gå till världens ända efter och ändå dansa polkett, när man kom fram!

Gubben satt orörlig och lyddes; och han hörde taktfasta steg, och när han kikade genom sänghimlen af glest och mörkt löfvärk, såg han fyra unga människor vandra vägen fram.

En sommarnatt, full af ljus!

Först gingo två spelmän, den ena spelte handklaver och den andra spelte fiol. Efter kommo två jäntor, de hade stora björkkvistar i händerna och höllo hvarann om lifvet.

Och de närmade sig med jämna, muntra steg. Det var fötter som kunde gå i takt, det där! Ibland kunde de ej hålla sig utan togo ett par hoppande polkasteg, för att sen åter fortsätta i samma fasta, tysta lunk. Och det var spelmän som kunde konsten; de hade spelat tillsamman förr, det hörde man strax, och man tyckte nästan att handklaverslåten och fiolmelodien gingo tätt bredvid hvarann och höllo hvarann om lifvet alldeles som jäntorna, och handklaverslåten var mörk och fyllig och stark som den ena jäntan, men fiolmelodin var smärt och finhylt och glittrande burigt ljushårig som den andra.

En sommarnatt, full af musik!

Men de drogo förbi och vandrade bort. Spellet ljud allt svagare, stegen hördes knappt längre. Där kom endast ibland ett djupt frustande från handklaveret, en hög och gnistrande drill från fiolen.

Då sträckte gubben i diket på sig, skakade af sig gräs och löf och klättrade mödosamt upp på

vägen. Han vardt stående där en stund, stödd mot kryckan och påken. Han lyssnade och han såg sig omkring med en min som om han förgäves sökte erinra sig något; och slutligen sken han upp, rätade på sin kutiga rygg och nickade. Nej då, tok då — inte hade han alltid varit så här stel och blind och usel; visst hade han också en gång dansat på landsvägen om sommarnätterna, visst hade han också haft jäntor med sig, än en än en annan — men mäst en, det kom han tydligt ihåg, fast det var lärgesen han tänkt på det. Och hade han inte till och med spelat handklaver — eller kanske det var fiol; just ja, fiol var det, och melodierna hade han för det mästa gjort själf, och den grannaste bland dem alla var en marsch — och den var det som just nu drog bort på vägen och förtonade i nattens stillhet.

Han satte sig i gång, småskrattande och gnolande. För hundra gubbar, än hade han inte lust att krypa i skrinet; han kunde ju se mot det starka sommarnattslyset utan att knipa ihop ögonen, och blomdofterna kunde han känna — där kom en ånga från nattviolerna i hagen och där kom en från klöfvern på vallarna, det kändes riktigt skönt. Och sannerligen kunde han inte höra taltrasten, kors att han satt där nere på näset och flöjtade alldeles som förr. Och gick inte kornknarrn i rågakern och pratade för sig själf, och ringde inte skällorna i hagar och skogar som det klaraste klockspel, och var det inte alltihop så att man ville lefva i evighet på denna gamla mörka, jämmerfyllda jord och bara gå omkring och se och känna och höra!

Han vandrade vägen fram, och käppen och kryckan klampade i takt till en glad melodi, en gammal vandringsstrall som man skulle kunna gå till världens ända efter och ändå dansa polkett när man kom fram!

Foto. Skarpmoen, Kristiania.

»SOPHIES MINDE»: Grundstenen nedlægges af general Thaulow.

(Se næste side).

»SOPHIES MINDE». KONUNGENS NORSKA JUBILEUMSGÅFVA.

Fotografier för HVAR 8 DAG.

Som bekant, hade h. m:t konungen bestämt att den summa som i Norge genom subskription insamlades i anledning af hans 25-årsjubileum som regent skulle användas för uppförandet af »Hjemmet og Skolen før Vanføre» i Skaadalen vid Kristiania.

ling, nedlägger jag i stenen denna låda med en redogörelse för jubileumsfonden och denna byggnads historia, ritningen af byggnaden samt ett exemplar af senast präglade norska mynt. Jag uttalar härmed önskan att detta skrin först sent måtte åter se dagens ljus

Foto. Skarpmoen, Kristiania. HOPREDIKANTEN HÅLLER BÖN EFTER GRUNDSTENENS NEDLÄGGANDE.

Det högtidliga nedläggandet af grundstenen skulle ursprungligen ha ägt rum i november af konungen själf, men förrättades nu den 8 dennes af byggnadskomiténs ordförande, general Thaulow, i närvaro af en krets inbjudna. Därbland märktes bl. a. de ursprungliga inbjudarne till bildandet af den norska jubileumsfonden.

»När jag nu», sade generalen bl. a., »på komiténs vägnar företager denna hand-

och att, då detta en gång sker, denna byggnad må ha uppfyllt sin bestämmelse på ett sätt som varit värdigt den ädla tanke, hvilken ligger till grund för den höge gifvarens gengåfva till det norska folket».

Högtidligheten afslutades med bön af hofpredikant Hall, hvarpå general Thaulow utbragte konungens skål och telegram afsändes till deras majestäter.

KRONPRINSEN-REGENTENS BESÖK I ÖREBRO.

Foto. Hakelius, Örebro.

På stationshusets öfversta trappsteg synes H. K. H.

KRONPRINSENS ANKOMST TILL ÖREBRO.

De talrika järnvägslinier, som i alla riktningar genomkorsa snart sagdt hela vårt land, utgörande en af de mäktigaste häfstängerna till dess kulturella och industriella lyftning, har i dagarne ökat med den nyfullbordade statsbanan Örebro—Krylbo, hvilken den 11 dennes högtidligen invigdes af kronprinsen-regenten. Den nya järnvägen är en icke minst för Örebro samhälle viktig förbindelseled mellan södra och västra Sverige samt »framtidlandet» Norrland och många nya utvägar hoppas man af densamma för den landsändas utveckling och förkofran, genom hvilken den går.

Det hade, som bekant, varit h. m:t konungens afsikt att själf gästa Örebro för denna invigning. Men den tillfälliga opasslighet, som någon tid besvärat h. m:t lade hinder i vägen, och det blef kronprins Gustaf som på sin höge faders upp-

drag fick öppna den nya länken i vårt storartade statsbanesystem.

Invigningsfärden tog sin början från Krylbo, dit extratåg fört h. k. h. samt stats-, utrikes-, civil-, krigs- och ecklesiastikministrarne jämte en talrik stab högre järnvägsfunktionärer. Ankomsten till Örebro ägde rum på e. m., där ett storartadt mottagande, till hvilket staden rustat sig i flere veckor, var den höge gästen beredt. Omedelbart därpå förklarade kronprinsen banan öppnad. Fästligheterna började på aftonen med stor middag å Örebro hotell. Efter skålen för konungen hälsade stadens borgmästare Schneider h. k. h. i väl funna ord. Han yttrade bl. a.:

Eders k. höghet har i dag invigt en järnväg, som öfver Örebro förenar Norrland med södra delarne af Sverige, förkortar afstånden och bereder samhället nya utvecklingsmöjligheter. I gryningen af ett nytt århundrade, den trägna idoghetens tidehvarf, ha vi genom Eders k. höghets hand fått mottaga denna gåfva.

Hvad under då att vi rikta blicken på eder, arftagaren af Sveriges krona. Urgammal trohet och kärlek till den samma mana oss till vördnad för den, som är kallad att en gång öfvertaga den och hos hvilken personligheten höjer sig öfver regenten.

Så ha vi fattat eder, nådige herre, och bakom våra flaggor och vimplar klappar er till mötes ett tillgifvet och tacksamt hjärtlag. Minnet af edert besök skall länge lefva här på platsen. Vår skål för Eder, herre och furste, enkel som naturen hos det folk, som i Nerike bygger och bor, men liksom i malmen i våra orter på många ställen ligger uppe i dagen, äro våra hjärtan öppna för Eder och bringa all Eder sin hyllning och sitt tack. Ett tack för hvad I gjort och med Guds hjälp kommer att göra för oss, för Sverige.

Foto. Karlson, Arboga.

ÖREBRO I ELDSKRUD: Storbron med slottet i bakgrunden

För hälsningen tackade h. k. h. med en erinran om de särskilda känslor af vördnad och tillgifvenhet, med hvilka han omfattat och alltid kommer att omfatta Örebro stad, då hans höge farfarsfar där valdes till Sveriges tronföljare, hvarigenom för vårt fädernesland hans historias vagga kom att stå på detta ställe.

Dagen afslutades med en storartad illumination, som öfvergöt hela staden med ett haf af ljus. Följande dag besåg h. k. h. det nyrestaureerade slottet, några nya skolor m. m. På aftonen gafs middag å slottet, hvar-efter länets lysande bal på Örebro hotell blef den värdiga afslutningen på detta kära besök, som i Örebro ej snart skall glömmas.

Det torde ej i detta sammanhang vara olämpligt att återgifva en oss nyligen tillhandakommen bild af den s. k. *Kungsstugan* i Örebro, en af de äldsta och i sitt slag märkligaste träbyggnader i vårt land.

Denna byggnad har varit belägen på en tämligen undanskymd plats inpå gården 18 vid Jern-
torget. Det är en ryggstuga af trä i 1500-talets stil. En gammal trätrappa leder upp till ett öppet med bröstvärn försedt loft. Genom en mycket låg dörr inträda vi öfver en ofantligt hög tröskel i den s. k. rikssalen. Rummet håller endast 9 alnar i längd och lika mycket i bredd. Dess inre, af stor märklighet i konsthistoriskt hänseende, är prydt med målningar: blomverk och arabesker af senrenässansstil.

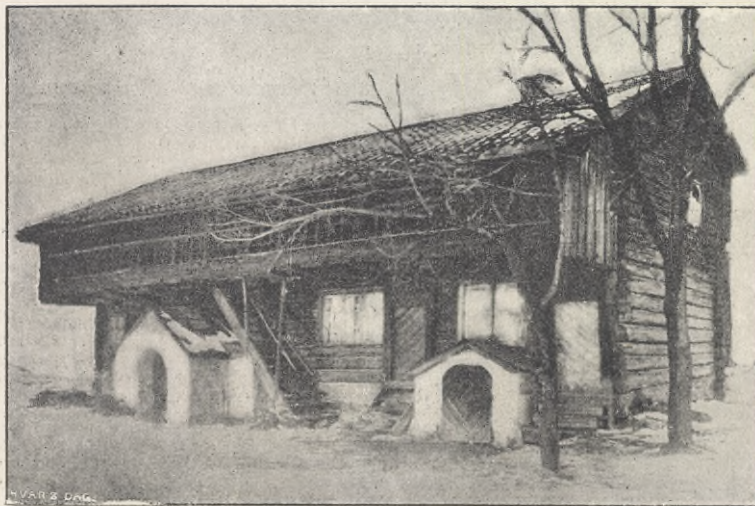

Foto. Karlson, Arboga.

ÖREBRO I ELDSKRUD: Teatern och sparbankshuset.

Påståendet att detta rum, kalladt »Gustaf Vasas rikssal», varit användt vid 1540 års riksdag är högst otillförlitligt. Man hade då vida lämpligare lokaler för detta ändamål såsom slottet, rådstugan, kyrkan. Däremot torde uppgiften att huset under pågående reparation af slottet varit bebodt af hertig Karl vara riktig. Det inre rummet kallas »Karl IX:s sängkammare». Huset synes på 1500-talet hafva varit ett af de förnäm-
ligare i staden. Det ägdes i början af 1600-talet af borgmästaren Lars Olsson (Bohm) född 1571, död 1629. Hans bomärke, äfvensom begynnelse-
bokstäfverna till hans (andra) hustrus namn jämte årtalet 1617 finnes ännu inhuggna i en sten ofvan för källaredörren.

Naturligtvis har man alltid ansett att det märkliga huset var förtjänt af att bevaras, men man var dock en längre tid rådvill om dess lämpliga plats, tills enighet slutligen uppnåddes om att förflytta det till Skebäck, där den historiska byggnaden nu står så godt som färdig, och till ett historiskt minne för eftervärlden.

Amatörfoto. Lagerström, Örebro.

»KUNGSSTUGAN» I ÖREBRO.

FRAGMENT FRÅN EN VÄLGÖRENHETSFÄST
GIFVEN Å CIRKUS I GÖTEBORG TILL FÖRMÅN FÖR BOHUSLÄNS FISKAREFAMILJER.

Fotografier för HVAR 8 DAG.

Det är nu i många år som vestkusten icke gifvit havvets trägne arbetare den lön han så väl vore värd. Sillen är borta. Hoppet om dess återkomst tindrar ännu hvarje år — men blott för att åter grusas af verklighetens svek.

tårar är det andras, lyckligare lottades, plikt att söka aftorka.

På initiativ från landshöfdingen i Göteborgs och Bohus län frih. G. Lagerbring ha också kraftiga anstalter vidtagits för att mildra verkningarne af de olyckor, som nyligen drabbat en mängd familjer i denna landsända. Och denna vädjan om hjälp har ingalunda förklingat ohörd. Ty från alla delar af Sverige ha lyckligt lottade landsmän skyndat sända medel till västkusten, hvilken härliga trakt så många ha att tacka för återvunnen hälsa och nya krafter och hvilkens präktiga befolkning de därvid haft tillfälle att lära känna på närmare håll.

* * *

Som bekant, är en komité bildad för den nödhjälpsfond, med hvilken man skall söka så mycket som möjligt lindra den af felslaget fiske och sjöolyckor vållade nöden i Bohuslän. Rika gäfvor ha, som nämndt, influtit, men munnarne äro många, vinterstormen biter skoningslöst i små faderlösas illa skylda kroppar och julen är kommen. Julen står för dörren och julen är gifmild. Julen är mild som vi vilja tänka oss Guds ansikte; julen vill gifva allt liksom Han gaf sitt lif...

* * *

Foto. Jonsson, Gbg.

DAMERNA I DEN AF FYRA PAR RIDNA QUADRILLEN.

Bohusläningens hårda lif och hans landskaps karga natur ha härdat hans sinne — men ingalunda till granit! Under den skrofliga klipptan gömmas varma känslor, dväljas nog djupa tankar. Men endast med en tyst suck eller ett lugnt ord för sig själf ger han luft åt hvad som bor däinne. Så har han gjort i dessa år, då hafvet vägrat gifva sitt silfver, hans dagliga bröd.

Hafvet gifver icke längre. Men det tager ännu Det tager starka unga lif: kraftiga söner, älskade män, kärleksfulla fäder, familjers försörjare och enda hopp. De tårar som *den* förlusten vålla försvinna icke så lätt som saltstänket från vågen. Men dessa

Foto. Rinman, Gbg.

»JUNGFRUN», »LEJONET» OCH TVILLINGARNE.
En af stjernbilderna i tåget.

Foto. Rinman, Gbg.

ETT AF DE ÅTTA PAREN I »MENUET DE LA REINE».

Just nu till julen har också denna fond fått en anse-
 nlig tillökning genom ett storartadt bidrag från Göte-
 borg. Där ägde i medio af december rum ett par ama-
 törföreställningar å Cirkus. Vid desamma som gäfvos
 för utsålda hus, var samlad en stor del af hvad staden
 äger af ungdom, fägring och behag — och det vill min-
 sann inte säga litet! Det var inalles ej mindre än öfver
 250 personer, af hvilka kammarherre Carl Lagerberg
 och amanuensen Sandy Weinberg här skapade en »trupp»,
 till hvilken man näppeligen i Skandinavien kan uppställa
 maken. Ty till och med hufvudstadsbor, som sågo det
 hela, måste erkänna att *här* var Göteborg icke rikets
andra! Alla de deltagande samt af arrangörerna främst
 friherrinnan Lagerbring och de ofvannämnda ledarne äro
 förtjänta af stor tack för sin ogennyttiga hjälp och det
 vackra resultat, som föreligger af dessa representationer.
 Det skall bringa många af de behöfvande därute bland
 skären en säkert icke anad julglädje.

* * *

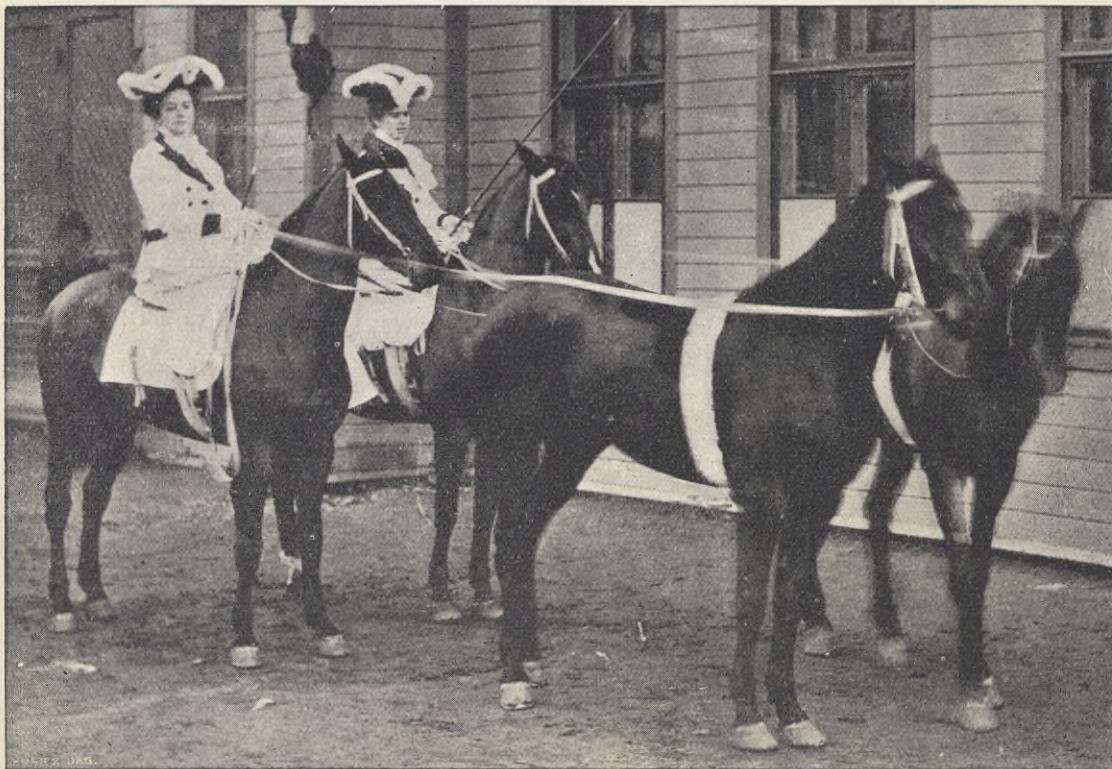

Foto. Axel Olsson.

»MED STÅNGPISKA», TANDEMRIDT.

FRAGMENT FRAN EN VÄLGÖRENHETSFÄST

Fotografien från hoffotografen Jonasons atelie är tagen efter den af honom nyinförda blytljusmetoden. Den från Axel Olsons atelie är ju också förträfflig. Att de öfriga trenne bilderna — när hänsyn göres därtill att de måste tagas inuti Cirkus under och efter föreställningen *endast vid elektriskt ljus*, blifvit så pass lyckade, måste tillskrifvas fru Olga Rinmans välskötta kamera.

Foto. Rinman.

»JANITSCHARDANS».

FRÅN VADSTENAS 500-ÅRSJUBILEUM.

Foto. Swensson, Linköping.

FÄSTEN Å BORGÅRDEN.

ÖFVERSVÄMNINGARNE I ROM.

Fotografier af Paolo Lucchesi, Rom.

Att en stad som Rom, byggd på sju kullar, kan råka ut för öfversvämning, är ju på det hela taget ganska egendomligt! Men icke förty har den eviga staden nyligen hem-sökts af en öfversvämning, hvilken man ännu för kort tid sedan skulle ansett omöjlig.

Historien vet förvisso att omtala mången farlig vattennöd, för hvilken staden i forna tider varit utsatt från den gula Tiberns sida, men de modärne romarne trodde sig skyddade för ett upprepande af det onda genom de anstalter som i nyaste tid vidtagits till skydd för faran. Man hade ju med oerhörda kostnader byggt kajmurar af en styrka som enligt allmänna omdömet måste hålla stånd mot det starkaste anlopp af vågorna. Förgäfves! Den lugna Tibern växte under de senaste veckorna i

ROM UNDER VATTEN: Vestatemplet på palatinska kullen.

följd af det oupphörliga rägnandet till en brusande ström, hvars vattmassor våldsamt banade sig väg på alla håll.

ROM UNDER VATTEN: Öfversvämningen af Forum Romanum.

DET NYA EXPEDITIONSSYSTEMET VID RIKSTELEFON.

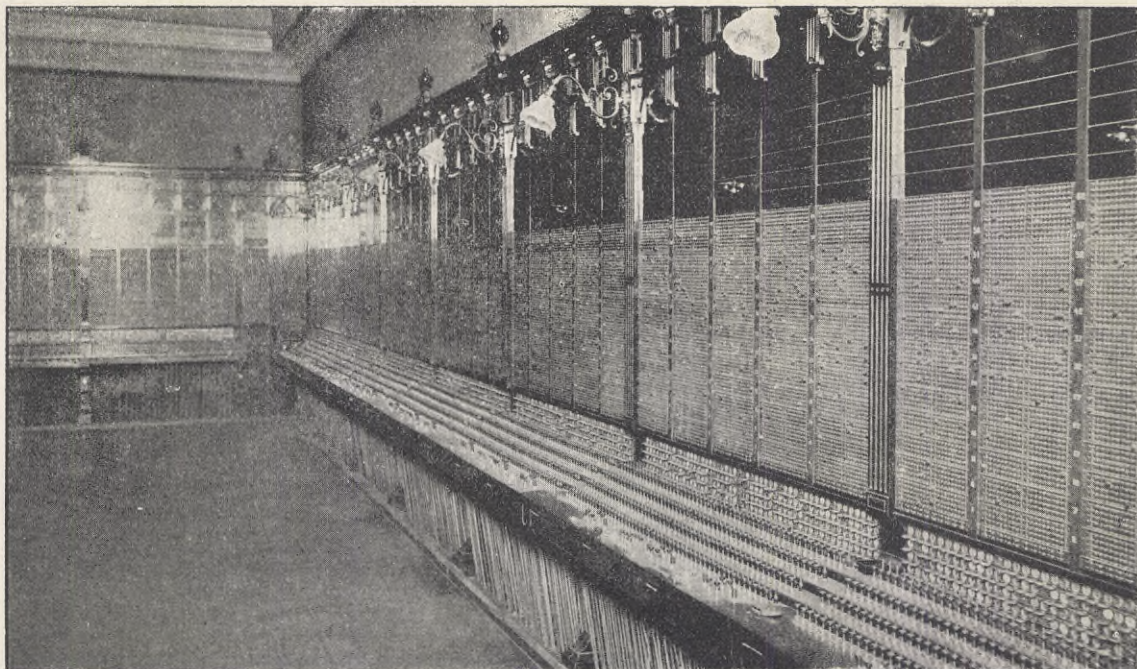
Fotografier för HVAR 8 DAG af fotograf Thorncliff, Stockholm.

Många hårda ord ha under denna höst fällt öfver det sätt, hvarpå rikstelefonens abonnenter blifvit eller hotats med att bli behandlade. Men så godt som alla dessa förebräelser ha gällt den affärsmässigt spekulativa ledningen. Ingen har förnekat förtjänsterna i verkets skötsel i organisativt och tekniskt hänseende. Därom vittnar bäst dess storartade utveckling i Stockholm midt under en skarp konkurrens med ett väl inarbetadt enskildt bolag.

Helt nyligen har en teknisk anordning vidtagits, som torde komma att bli af genomgripande betydelse för telefonväsendet både i vårt land och anorstädes. Från Danmark bebådas redan, att man

Men icke destomindre minskas genomsnittstiden för expeditionen högst betydligt därigenom att *alla* stationens *lediga* expeditionstelefonister stå till »klaff»-telefonists omedelbara och således till hvarje påringande abonnents nästan omedelbara förfogande, ty förmedlingsarbetet tager blott ett fåtal sekunder.

Sådan är grundtanken i det nya expeditionssystem, som från 1 december användts för lokaltrafiken i Stockholm. Det är helt naturligt, att systemets tillämpning under de första dagarne icke kunnat gå riktigt »smordt» — hvilket de otåligare abonnenterna nog läto telefonisterna höra af — med redan nu har det hunnit inarbetas så, att det

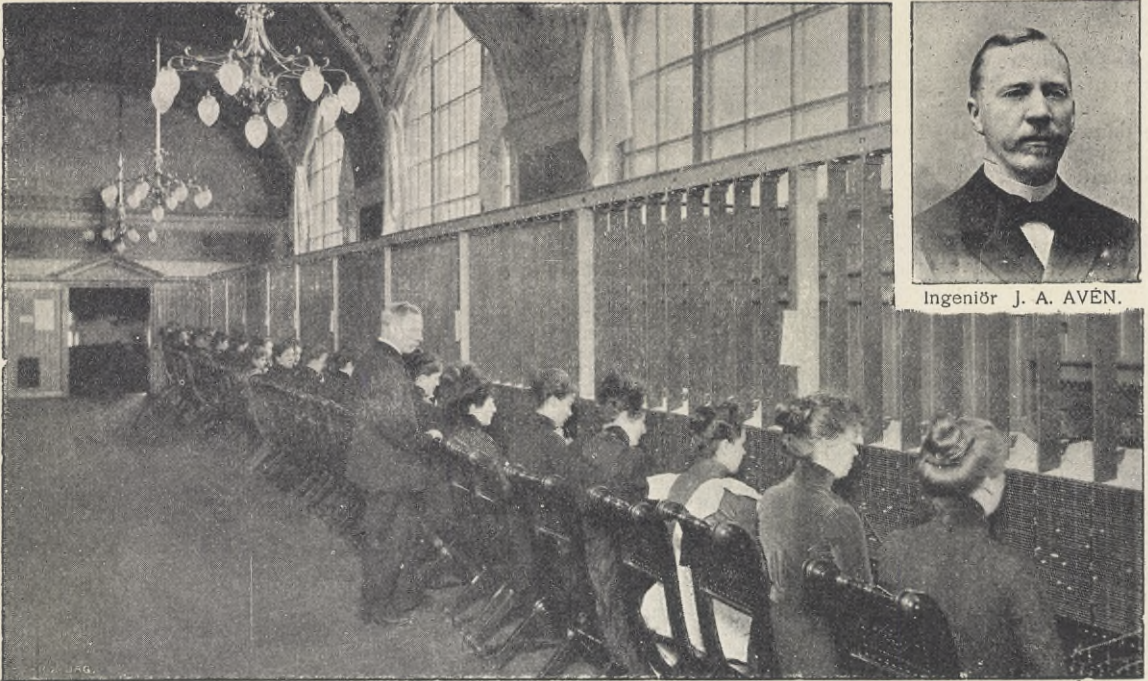
RIKSTELEFON: Gamla systemet.

är betänkt på att tillgodogöra sig det nya systemet. Detta går ut på att genom en lämplig fördelning af expeditionsarbetet mellan de tjänstgörande ernå en i möjligaste mån likformig expeditionstid. Det har hittills varit så, att hälften eller flera af telefonisterna å telefoncentralen varit lediga, medan återstoden haft fullt upp att göra, beroende därpå, att hvarje telefonist haft »sina egna» abonnenter att expediera, och om dessa händelsevis råkat öfverhopa henne med arbete, har hon icke kunnat dela med sig något därpå åt sina kamrater mer än möjligen åt de båda närmaste hvilket hon dock i allmänhet icke gjort. Följden har blifvit, att en del af abonnenterne fått vänta oskäligt länge. Det har ej kunnat hjälpas.

Vid tillämpningen af det nya systemet ha vaxborderna förändrats så, att påringningssignalerna (klaffarna) flyttats från expeditionsborden till särskilda klaffbord. De båda bordsgrupperna ha sedan satts i sådan förbindelse med hvarandra, att telefonisterna vid klaffborden utan att samtala med påringande abonnent kunna transportera dennes signal till *ledig* expeditionstelefonist. Hvarje expedition kräver således samarbete mellan tvänne telefonister, medan det förut ombesörjdes af en enda.

i allmänhet är omöjligt för en abonnent att afgöra att hans samtal förmedlats af en telefonist, hvars röst han icke hört, när han icke af expeditionstelefonisten får det vanliga svaret vid sin påringning. Men visserligen torde äfven sedan telefonisternas vana vid det nya systemet hunnit fulländas, det kunna inträffa en eller annan extra oregelbundenhet under den första tiden på grund af klickning i någon af de milliontals detaljer, som för första gången kommit till användning.

Att det nya expeditionssystemet därför icke är något hugskott, kan ju redan anses framgå därpå, att det fått tillämpning vid ett statens verk och styrkes också af dess uppfinnarens föregående. Det är icke första gången ingenjör J. A. Avén dragit uppmärksamheten till sig genom sina telefontekniska konstruktioner. Under den tid han var anställd i Stockholms allmänna telefonaktiebolag 1883—1888 — dessförinnan hade han efter att 1882 tjuogoett-årig ha aflagt studentexamen vid Stockholms real-läroverk genomgått elevkurs vid L. M. Ericssons verkstäder — förändrades enligt hans konstruktion multipelborden från enkel- till dubbeltrådiga och infördes förbindelseledningssystemet mellan de enskilda bolagens stationer. Under sin anställning

Ingeniör J. A. AVEN.

RIKSTELEFON I STOCKHOLM: Stora salen med nya systemet.

1888—1890 vid The Bell Telephone Manuf. Co. i Antwerpen ledde han stationsinredningen i Bryssel, Antwerpen, Köbenhavn, Berlin och Hamborg. Sommaren 1888 utförde han stationsinredning i Helsingfors. Efter att 1890—92 ha innehaft anställning som elektriker vid Allmänna bolaget öf-

vergick han sistnämnda år i samma egenskap till rikstelefon, där han före sin senaste uppfinning konstruerat de allmänt använda bordsapparaterna, telefonautomaten och självvexeln. Det nya expeditionssystemet har således, som man finner, till upphofsman en pröfvad konstruktör.

RIKSTELEFON: Nya systemet.

VÄRFNINGEN.

EN JULHISTORIA.

AF RICHARD HARDING DAVIS. Förf. till »Framgång». Översättning för HVAR 8 DAG.

U nge löjtnant Claflin lämnade varfvet vid Brooklyn tidigt på morgonen och anlände till värfningskontoret klockan 10. Det var julafton, och tillochmed Bowery, »tjufvarnes aveny», hade påtagit sig högtidens sinnebilder och stämning. Den unge officern log ett bittert leende när han såg en »väderbiten» krogvärd leda uppsättandet af grönt och kors öfver dörren till sitt palats och befalla uppässaren att arrangerade de röda bären, så att de skulle »ta sig ut» något.

De billiga logihusen hade sträckt det gröna öfver sina upplysta dörrposter och tillochmed på North Street hade kineserna hängt upp guirlander af *evergreen* öfver dörrarne till jesshuset och spelhålan näst intill. Och lösdrifvarne och de tvifvelaktiga existenserna hade något upplifvadt och förväntansfullt i blicken, som om någonting visst skulle vara i faggorna.

Löjtnant Claflin nickade åt korpral Goddard vid dörren till värfningskontoret och kom denne veteran att hålla sin behandskade hand vid mössan längre än reglementet fordrade därför att han sade »Jag önskar en god jul», när han sprang upp för trapporna.

Värfningsbyrån var en tom och ödlig lokal, från hvilken utsikten icke var vidare upplifvande. Anblicken af den tjocka, svartögda judinnan framför pantlånekontoret midt emot, hvilken i korpral Goddards ögon var en nöjsam syn, hade ingenting tilldragande för den unge officern en trappa upp. Han tände en cigarr, satte sig ner att skriva bref om allt annat än officiella ärenden och glömde alldeles rekryteringen. Han skulle ha permission på juldagen och ehuru de andra bannat honom för det han öfvergaf kamraterna den dagen, hade de förlåtit honom, när han förklarade, att han skulle tillbringa den hemma hos sina anhöriga. De andra hade sina hem så långt borta som San Francisco och så långt inne i landet som Milwaukee och för somliga var det stora pansarfartyget hemmet. Men Glaf-lins föräldrar bodde uppe i Connecticut och han kunde komma dit på några timmar. För detta glömde han nu den trista värfningsbyrån med dess reglemente och kolorerade uniformsbilder, modeller af gamla krigsfartyg och tennlådor med officiella dokument, som skulle fyllas i och skickas till »Statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet».

Korpral Goddard bytte om fot där nere på trappan och gned sakt sina handskklädda händer mot hvarandra för att hålla dem varma. Han hade att intaga ställning, hvilket nog var honom lätt, och besvara frågor och förmå tvekan de sinnen att gå in i marinens led.

En drucken karl stirrade på de färglagda bilderna af amerikanska infanteri-, kavalleri- och marinuniformer, hvilka hängde framför dörren. Han satte ett ostadigt finger på kavalleristen och sade att han skulle vilja bli en sådan. Korpral Goddard befallde honom i sträng ton att gå sin väg och nyktra till och lägga sex tum till sin längd innan han kunde tänka på något sådant.

Därpå gjorde ett par pojkar från landet en del frågor om tjänsten men försvunno mycket hastigt, när de fingo höra, att de måste stanna i tjänsten åtminstone tre år. Många flere stannade framför de lifliga bilderna, med beundran stirrande på korpral Goddards blanka messingsknappar och rödbruna ansiktsfärg, hvilken de oskuldsfullt an-

sågo vara verkan af solens brännande strålar under långa besvärliga marscher. Men ingen kom för att erbjuda sin tjänst på allvar. Klockan i gick löjtnant Claflin ned till lunch och kom tillbaka ännu mer belåten och i ökad julstämning samt tände en cigarr till.

Just som han bekvämt slagit sig ned, fick han höra korpral Goddards tramp i trapporna och mindre bestämda steg bakom honom. Han kastade ned fötterna från den andra stolskarmen och tog upp en penna.

Korpral Goddard hälsade vid dörren och introducerade med en handörelse den senaste applikanten för inträde i Onkel Sams tjänst. Denne var lika ung som löjtnant Claflin men smutsig och orakad och hans ögon lågo insjunkna i sina hål och hans fingrar knöto sig nervöst vid sidan. Löjtnanten hade sett många applikanter i detta stadium. Han kallade detsamvetskvalsstadiet — och var van vid det.

»Namn?» frågade löjtnanten, i det han lade upp ett tryckt ark papper framför sig.

Den sökande tvekade, men svarade så:

»Walker — John Walker.»

Löjtnanten observerade dröjsmålet, »men», anmärkte han för sig själf: »det rör inte mig» samt tillade högt »Nationalitet» och skref *United States*, innan den tillfrågade hunnit svara.

Applikanten sade att han var ogift, tjugotre år gammal och född i New York City. Tillochmed korpral Goddard visste att detta sista ej var fallet, men det rörlige ej håller honom. Han placerade applikanten mot väggen under längdmättstocken.

Därpå mätte och vägde han den sökande, pröfvade hans synförmåga med tryckta bokstäver och färgade garnstumpar. Det kom en stor mängd värfningslystna och en del blefvo antagna, men ingen var lik just denne. Löjtnant Claflin tyckte att korpral Goddard var en smula för grof i sitt sätt att behandla applikanten och för befalande i sina frågor. Den unge officern märkte att en rodnad öfverfor applikantens bleka ansikte och att han bet sig i läppen, när korpralen nästan skuffade honom mot vägen, som om han transporterat en tunn mjöl.

»Ni duger», sade löjtnant Claflin tittande på papperet. »Ert genomsnitt är mycket bra. Allt hvad ni har att göra är att underteckna detta och sedan är det öfver.» Men han lämnade icke papperet ifrån sig som han skulle ha gjort om han velat ha underskriften. Inte gjorde heller applikanten någon rörelse för att skriva på.

»Sedan ni skrivit under detta», sade den unge officern med blicken fäst på papperet framför sig, »så är ni i tjänst hos Förenta Staterna. Ni får sitta i det andra rummet tills byrån stänges i dag och sedan blir ni förd till örlogsvarfvet och klädd i uniform och i tre års tid från detta ögonblick kommer ni att bära ett nummer, samma nummer som ert gevär. Ni och geväret äro båda statens egendom. Ni skall rensa och ladda geväret och använda det om Gud någonsin ger oss tillfälle, och staten skall föda er och hålla er snygg och hjälpa er att slåss.»

Löjtnanten såg upp på korpralen och sade »Ni kan gå, Goddard»; korpralen gjorde helt om och gick undrande ned för trapporna.

»Ni kan komma att tillbringa de tre åren», fortsatte officern, alltjämt utan att se på applikanten, »hvilka äro de bästa åren i en ung mans lif, på sjön och besöka utländska hamnar, eller ni kan komma att använda dem till att mar-

schera fram och tillbaka på varfvet i Brooklyn och polera mässing. Det finns människor, som äro skapade att polera mässing och marschera fram och tillbaka framför en arsenal af sten och hvilka inte passa för någonting annat. Men hos hvarje människa är nedlagdt något som borde säga henne att hon har kommit till för att göra det bästa möjliga af sig själf.

»Hvarje människa har detta något, tillochmed de karlar som endast passa för att polera mässingsstänger. Men några personer döda det eller försöka döda det på olika sätt, i allmänhet genom sprit. Staten, för hvilken jag är en mycket ringa representant, glädes alltid att få godt folk i sin tjänst, men det tyckes mig — kanhända jag har orätt och alldeles säkert talar jag i strid med Reglementet — att några af dess män skulle kunna vara den till mera nytta på annat sätt än genom att skura däck. Ja, ni vet ju bäst själf. Det kan hända att ni just är rätta personen att göra ställning och hälsa damerna när de komma ombord för att bese fartyget och göra sällskap när de gå omkring med officern. Men ni får inte tilltala dem. Ni blir nummer 328 eller 329 och hvad godt en god kvinna kan bibringa en man blir ni mer eller mindre utestängd ifrån i tre års tid.

»Och, å andra sidan, kanske det finnes några goda kvinnor som skulle vilja hålla er kvar i land och hjälpa er att göra något mera af er än att bära ett gevär. Inte vet jag. Men om jag inte vore officer i Förenta Staternas flotta, så skulle jag råda er att inte underteckna det här, utan gå hem och rycka upp er och låta whiskyn vara i fred.

»Nå, hur ska' vi göra nu?» frågade till slut den unge löjtnanten med ett leende. »Skola vi rifva sönder det här eller skall ni skriva under?»

I den sökandes läppar ryckte det nu lika häftigt som i hans fingrar, han tog sig öfver ansiktet och försökte le.

»Jag är er mycket tacksam», sade han. »Jag har burit mig åt som ett fördömdt nöt i den här sta'n, men ingenting vidare. Och jag hade att vilja på att gå till flottan, där man skulle hålla ordning på mig, eller gå under min egen väg. Tack vare er skall jag nu inte gå denna. Jag förstår inte att ni så fort såg hur det stod till. Ser ni, jag har ett hem uppe i Connecticut och där finns kvinnor som kunna hjälpa mig och jag skall fara tillbaka till dem och be dem att jag får börja mitt lif om igen, där jag var när jag for min väg.»

»Det är bra», sade officern muntert. »Så skall man tala. Säg mig hvar ni bor i Connecticut så skall jag låna er pengar till biljett dit. Jag väntar dem tillbaka med ränta, förstår ni», tillade han med ett skratt.

»Tack», sade den refuserade applikanten. »Det är inte längre dit än jag kan gå till fots, och jag vet inte om ni skulle tro på mig, ifall jag toge pengarna.»

»Jo, det skulle jag», sade löjtnanten. »Hur mycket vill ni ha?»

»Tack så mycket, men jag går hellre», sade den andre. »Jag kan vara framme i morgon. Jag blir en treflig julklapp, eller hur?» tillade han sorglustigt.

»En bra julklapp», svarade officern. »Jag tror att ni blir den mest välkomna de få.» Han räckte fram sin hand och den andre tryckte den varmt. Så gick han ut med en hållning som korpral Goddard.

Därpå kom han tillbaka och tittade blygt in i rummet. »Säg!» sade han tvekande. Löjtnanten stack handen ned i fickan. »Ni har ändrat er?» frågade han. »Godt, hur mycket vill ni ha?»

Den refuserade applikanten rodnade. »Nej, inte det», sade han, »jag kom bara tillbaka för att säga — för att önska er *En god jul.*»

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI.

DÖDSFALL.

N. O. NAS.

Den 23 nov. afled i Östersund vid 71 år en af Jämtlands största affärsmän, *Nils Olof Nas*.

En märklig lefnadsbana slöts härmed. Han hade börjat som skogsarbetare, fick snart blicken öppen för skogens värde, massa och tillväxt och gjorde den ena lysande affären efter den andra, så att vid midten af 70-talet hans skogstillgångar värderades till närmare 3 millioner. Men hans verksamme ande nöjde sig ej med slika affärer. Öfverallt bröt han mark och byggde hus och skaffade, främst i Östersund, arbete och bröd åt hundratals. Samhallen, skolor och inrättningar fingo ock af honom vackra gåfvor.

F. d. öfverstelöjtnanten fortifikationsbefälhafvaren å Karlsborg *Edvard Philibert Zettergren* afled i Stockholm den 30 nov., 74 år gammal. Z. blef 1869 major vid nämnda kår, samt utnämndes 1876 till öfverstelöjtnant i armén. Efter sitt afskedstagande 1881 — i följd af en svårare ögonsjukdom — bosatte han sig i hufvudstaden och verkade under sin krafts dagar för Sabbatsbergs Älderdomshem. Z. egnade en stor del af sin tid åt dem, hvilka liksom han voro beröfvade synförmågan, som verksam medlem af »De blindas förening». Som en duglig officer, en varm fosterlandsvän och en hedersman i ordligt egentliga bemärkelse sörjes och saknas han af en stor vänkrets.

E. P. ZETTERGREN.

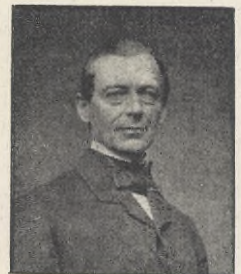

J. M. NORDFELDT.

Den 28 nov. afled i sitt hem i Jonstorp, Skåne, en öfver hela Kullen och långt omkring mycket känd man *Johannes Magnus Nordfeldt* i den höga åldern af 84 år. Den afliedne var en af Kullens förste och på sin tid mest framstående skeppsredare. Sedan egnade han sig med stor framgång åt jordbruk.

85 år gammal afled den 2 ds å Skansen i Ousby socken i Skåne bruksägaren *Johan Efraim Lundgren*. Med honom bortgick en man som en gång spelat en betydande roll i mellersta Sveriges ekonomiska lif. Han var på 1850-talet ägare af Ammebergs zinkgrufvor, hvilka han sedan för 2½ mill. francs försålde till det bekanta belgiska bolaget »La Vieille Montagne». Därefter var han flera år ägare af det vid Stora Björkfjärden af Mälaren vackert belägna godset Kaggeholm.

Energisk och företagsam, var han sedermera, efter åtskilliga lifvets växlingar, skapare af Ousby kimiröksfabrik i Skåne.

J. E. LUNDGREN.